

## СТРУКТУРА СОСНОВИХ ЛІСІВ МАЛИНСЬКОГО ЛІСНИЦТВА ДП «МАЛИНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

*О. М. Тузіченко, магістрант\**

*Житомирський національний агроекологічний університет*

**Ключові слова:** сосняки, формування, склад, походження

Державне підприємство «Малинське лісове господарство» вирізняється з-поміж решти лісогосподарських підприємств області тим, що саме в його лісових масивах були відмічені перші випадки всихання соснових насаджень в Житомирській області [1]. Патологічні процеси в насадженнях підприємства зумовили проведення великих обсягів санітарно-оздоровчих заходів. Було встановлено, що ослаблення соснових насаджень було пов'язане із переважанням на підприємстві штучних сосняків у свіжих суборах та борах. Саме в цих типах лісорослинних умов відмічена і найбільша вразливість соснових насаджень [1]. Обсяги санітарних рубок суттєво не зменшилися навіть після затвердження нової редакції Санітарних правил [3, 4].

Для підвищення стійкості соснових деревостанів потрібно максимально враховувати типологічну структуру лісів підприємства і дотримуватися принципів екологічно орієнтованого лісівництва [5] при проведенні формування насаджень та лісовідновленні [6, 7].

У Малинському лісництві площа лісових ділянок із переважанням сосни звичайної складає майже 79 %, з яких 53 % штучні насадження і, відповідно, 26 % – природного походження. Сосняки природного походження загалом вирізняються від штучних віковою і типологічною структурою, а також чистотою складу. Якщо у природних сосняках співвідношення чистих і мішаних деревостанів 1:1, то частка мішаних насаджень штучного походження становить лише 25 %.

Понад 90 % соснових лісів як штучного, так і природного походження ростуть у суборових умовах. У типологічній структурі різниця між штучними і природними сосняками полягає лише у більшій частці лісових культур у свіжих суборах. Якщо у природних деревостанах

---

\* Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук Сірук Ю.В.

у свіжому суборі зосереджено 63 % площ ділянок, а у вологому суборі – 27 %, то у штучних лісах співвідношення дещо інше – 77 % – у В<sub>2</sub> і 15 % у В<sub>3</sub>.

За віком природні сосняки є переважно стиглими. Понад 90 % площ – стиглі та перестиглі соснові ліси. В той час частка стиглих соснових деревостанів штучного походження становить лише 8 %, а участь пристигаючих, середньовікових насаджень та молодняків відповідно складає 30 %, 25 % та 36 %.

Аналіз проведення санітарно-оздоровчих заходів у сосняках за 2014-2018 рр. у розрізі походження, типів лісу та віку дав змогу отримати деякі статистичні дані, котрі підтверджують вплив типу лісорослинних умов на ймовірність виникнення патологічних процесів. В умовах свіжого субору як штучні, так і природні соснові деревостани демонструють найгіршу стійкість. Статистика показує, що суцільні санітарні рубки призначалися саме у даних лісорослинних умовах (91 % у природних, 92 % – у штучних). Відповідно, в умовах волого субору стійкість соснових деревостанів є вищою. Найбільш вразливими є сосняки VII-IX класів віку. Так, наприклад, у VII класі віку частка штучних насаджень становить лише 13 %, проте саме в цьому віці були призначені суцільні санітарні рубки на 41 % площ їх проведення.

#### Список джерел літератури:

1. Чудак В.В., Марков Ф.Ф. Всихання сосни звичайної на тлі масового розмноження вершинного короїда в лісах ДП «Малинське лісове господарство». *Ліс, наука, молодь* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, магістрів, аспірантів і молодих учених. 23 лист. 2016 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2016. С. 233-325.
2. Сірук Ю.В., Печенюк Є.П. Вплив лісорослинних умов і походження на санітарний стан соснових деревостанів Житомирщини. *Contribution of young scientists on forestry, wood processing technologies and horticulture* : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених. Київ: НУБіП, 2017. С. 28-29.
3. Санітарні правила в лісах України. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. № 756.
4. Олексієнко О.О. Аналіз ефективності лісозаготівельних робіт при рубках формування і оздоровлення лісів за 2017 рік у ДП «Малинське ЛГ». *Ліс, наука, молодь* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, магістрів, аспірантів і молодих учених. 22 лист. 2018 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. С. 286-287.
5. Матусяк М. В. Лісовідновлення на засадах екологічно орієнтованого лісівництва – основа біологічної стійкості лісів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.13. С. 120-124.
6. Правила поліпшення якісного складу лісів : Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 року №724. 16 с.
7. Правила рубок головного користування : Затв. Наказом Держкомлісгоспу України від 23.12.2009 р., № 364. К. : Держкомлісгосп України, 2009. 12 с.